

माध्यमिक पुस्तकपेढी योजना
पात्र लाभार्थ्यांना वाटप केलेल्या
पाठ्यपुस्तकांच्या देयकाची रक्कम अदा
करण्यास मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक:- संकीर्ण २०२५/प्र.क्र.११२/ एसडी-४
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- ३१ मार्च, २०२५

संदर्भ :-

- १) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, शासन निर्णय क्र. टीबीके-१३७८/१०६५४५(३४ द)सव्वीस, दिनांक ४ मे, १९७९
- २) वित्त विभागाचे परिपत्रक, दि. ०५.१२.२०२३, दि. ०८.१२.२०२३, दि. २५.०७.२०२४, दि. १२.०२.२०२५ व दि. १७.०३.२०२५
- ३) शिक्षण संचालक (योजना), शिक्षण संचालनालय (योजना), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. शिसंयो / यो-१-३०२/ माध्यमिक-पुस्तकपेढी-अनु.मा/००४८१, दिनांक १३.०३.२०२५

प्रस्तावना :-

माध्यमिक पुस्तकपेढी योजना राज्यातील खाजगी तसेच जिल्हा परिषद, महानगरपालिका, नगरपालिका व नगरपरिषदांमार्फत चालविण्यात येणाऱ्या मान्यताप्राप्त व अनुदानप्राप्त माध्यमिक शाळा व शासकीय माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थी/विद्यार्थीनींकरिता कार्यान्वित करण्यात आलेली आहे. या योजनेनुसार विद्यार्थी संख्येच्या २५ टक्के मर्यादेत पात्र विद्यार्थ्यांना परतफेडीच्या तत्वावर पाठ्यपुस्तके देण्यात येतात व शैक्षणिक वर्षाअखेर ती परत घेण्यात येतात. नवबौद्ध धरून सर्व अनुसूचित जाती/जमाती, विमुक्त जाती, भटक्या जाती व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकातील विद्यार्थी या योजनेचे लाभार्थी आहेत. सदर योजनेखाली दिलेल्या पुस्तकाचा संच दर ३ वर्षांनी बदलून त्याऐवजी नवीन प्रती दिल्या जातात.

२२०२ ३६७३ (अनिवार्य) या लेखाशिर्षामधून शैक्षणिक वर्ष २००३-०४, २००६-०७, २०१३-१४, २०१८-१९ व २०१९-२० मध्ये माध्यमिक पुस्तकपेढी योजनेअंतर्गत पुरवठा केलेल्या पाठ्यपुस्तकांची देयकांची निव्वळ रक्कम व त्या सोबत संबंधित जिल्हा परिषदांची प्रमाणित केलेली देयकांची रक्कम महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, बालभारती, पुणे यांना देय आहे.

माध्यमिक पुस्तकपेढी योजनेअंतर्गत वर्षनिहाय थकित देयकांचा तपशील खालीलप्रमाणे

आहे :-

अ.क्र.	शैक्षणिक वर्ष	थकित देयके (रूपये)
१.	२००३-०४	२,५७,८७८/-
२.	२००६-०७	१५,१९,६४५/-
३.	२०१३-१४	२,६६,८८५/-
४.	२०१८-१९	२,८१,९३१/-
५.	२०१९-२०	७६,४४,६३५/-
एकूण		९९,७०,९७४

सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात सुधारित अंदाजाच्या मर्यादेत उपलब्ध असलेल्या तरतुदीमधून शिक्षण संचालक (योजना), पुणे यांनी संदर्भ क्र. ३ येथील पत्रान्वये मागणी केल्यानुसार निधी त्यांना उपलब्ध करून देण्यास व सदर निधी महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, बालभारती, पुणे यांना अदा करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

शैक्षणिक वर्ष २००३-०४, २००६-०७, २०१३-१४, २०१८-१९ व २०१९-२० मध्ये माध्यमिक पुस्तकपेढी योजनेअंतर्गत पुरवठा केलेल्या पाठ्यपुस्तकांची देयकांची निव्वळ रक्कम व त्या सोबत संबंधित जिल्हा परिषदांची प्रमाणित केलेली देयकांची रक्कम, अशी एकूण रूपये ९९,७०,९७४/- इतक्या निधीची रक्कम शिक्षण संचालक (योजना), पुणे यांना वितरित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. मागणी क्र. ई-२, २२०२ सर्वसाधारण शिक्षण, ०२ माध्यमिक शिक्षण, ११० अशासकीय माध्यमिक शाळांना व कनिष्ठ महाविद्यालयांना सहाय्य, (००) (१३) माध्यमिक शाळांमधील पुस्तकपेढी (कार्यक्रम), ३१, सहायक अनुदाने (वेतनेतर) २२०२ ३६७३ या लेखाशीर्षाखाली सन २०२४-२५ या आर्थिक वर्षात सुधारित अंदाजाच्या मर्यादेत उपलब्ध असणाऱ्या रूपये ९९.७१ लक्ष तरतुदीमधून सदर खर्च भागविण्यात यावा.

३. सदर निधी महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, बालभारती, पुणे यांना अदा करण्याची कार्यवाही शिक्षण संचालक (योजना), पुणे यांनी करावी.

४. प्रस्तुत कामासाठी उपलब्ध करून देण्यात येणाऱ्या निधीची उपयोगिता प्रमाणपत्रे शिक्षण संचालक (योजना), शिक्षण संचालनालय (योजना), पुणे यांनी शासनास सादर करावीत.

५. सदर अनुदान सशर्त अनुदान असून यापूर्वी वितरित केलेल्या निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करण्यात आले आहे. या अनुदानाच्या अटी व शर्ती सदर शासन निर्णयात नमूद केल्या आहेत.

६. सदर खर्च वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन दि. २५.०७.२०२४, दि. १२.०२.२०२५ व दि. १७.०३.२०२५ रोजीच्या परिपत्रकांमधील सूचनांनुसार करण्यात यावा. सदर निधी आहरित करून वितरित करण्यासाठी लेखाधिकारी, शिक्षण संचालनालय (योजना), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना "आहरण व संवितरण अधिकारी" तर शिक्षण संचालक (योजना), पुणे यांना "नियंत्रक अधिकारी" म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. संबंधित आहरण व संवितरण अधिकारी यांना कोषागारातून निधी आहरित करण्यास व सदर निधी महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, बालभारती, पुणे यांना नियमानुसार अदा करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

७. सदर खर्च वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन दि. २५.०७.२०२४, दि. १२.०२.२०२५ व दि. १७.०३.२०२५ रोजीच्या परिपत्रकांमधील सूचनांनुसार तसेच खर्चासंबंधीच्या सध्याच्या शासकीय धोरणास अनुसरून या आर्थिक वर्षात निधी खर्च होईल, याची दक्षता घ्यावी.

८. सदर शासन निर्णय नियोजन विभागाने अनौपचारिक संदर्भ क्र.२६७/१४७१, दिनांक २८.०३.२०२५ व वित्त विभागाने अनौपचारिक संदर्भ क्र. ५३४/ व्यय-५ दिनांक २९.०३.२०२५ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०३३११६०५२६२७२१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(तुषार महाजन)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत :-

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.उप मुख्यमंत्री (नगर विकास), यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. राज्यमंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) प्रधान सचिव, (शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.

- १०) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ११) राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई.
- १२) शिक्षण संचालक (योजना), योजना संचालनालय, पुणे.
- १३) संचालक, महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ, बालभारती, पुणे.
- १४) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र १/२ मुंबई, नागपूर.
- १५) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२ मुंबई/नागपूर.
- १६) संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई-६३.
- १७) सर्व वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण विभाग).
- १८) अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई
- १९) सह सचिव (प्रशासन), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २०) वित्त विभाग, (व्यय-५/अर्थसंकल्प शाखा), मंत्रालय, मुंबई
- २१) अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, लेखाशाखा, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- २२) अवर सचिव (अर्थसंकल्प), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २३) निवड नस्ती (एसडी-४).